

Briselē, 2025. gada 24. aprīlī
(OR. en)

8235/25
ADD 2

JAI 491
SCHENGEN 22
SCH-EVAL 25
FRONT 95
IXIM 79
MIGR 145
ASILE 34
ENFOPOL 121
COMIX 121
CORDROGUE 45
VISA 60
CH
IS
NO
LI

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2025. gada 23. aprīlis

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2025) 185 final

Temats: PIELIKUMS
dokumentam
Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei,
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai
2025. gada ziņojums par stāvokli Šengenas zonā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 185 final.

Pielikumā: COM(2025) 185 final

Briselē, 23.4.2025.
COM(2025) 185 final

ANNEX 2

PIELIKUMS

dokumentam

**Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas
Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai**

2025. gada ziņojums par stāvokli Šengenas zonā

2. PIELIKUMS

Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma ietvaros apzinātās paraugprakses apkopojums

Šengenas zonas laba darbība ir atkarīga no tā, vai dalībvalstis rezultatīvi un efektīvi piemēro Šengenas noteikumus. Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms ir svarīgs aizsardzības pasākums, ar ko nodrošināt Šengenas acquis pienācīgu īstenošanu, – tas ne vien ļauj laikus atklāt neaizsargātības aspektus, bet arī dod iespēju apzināt dalībvalstu ieviesto paraugpraksi un inovatīvus risinājumus.

Paraugprakses apkopojums, kas pievienots 2025. gada ziņojumam par stāvokli Šengenas zonā, ir trešais izdevums kopš jaunās Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma regulas stāšanās spēkā. Tā kā tas ir pielāgojams dokuments, tas ietver gan paraugpraksi, kas apzināta iepriekšējā apkopojumā, gan jaunus un inovatīvus pasākumus, kas apzināti 2024. gadā veiktajos izvērtējumos, kas ievērojami uzlabo kopīgo noteikumu īstenošanu un ko varētu praksē īstenot citās dalībvalstīs.

Šajā paraugprakses apkopojumā ir sniegts kopsavilkums par plašu paraugprakses piemēru klāstu, kas aptver vairākus Šengenas acquis aspektus, tajā skaitā valstu īstenoto Šengenas pārvaldību, ārējo robežu pārvaldību, vīzu politiku, atgriešanu, kā arī pasākumus Šengenas zonā, piemēram, iekšējās robežas un iekšējo drošību. Tā mērķis ir sniegt ieskatu inovatīvās stratēģijās, rīkos un pasākumos, kas var palīdzēt dalībvalstu iestādēm īstenot Šengenas acquis, un veicināt vienādranga zināšanu apmaiņu. Attiecīgajās Padomes struktūrās būtu jāveicina turpmāka zināšanu un pieredzes apmaiņa, lai pastiprinātu šos sadarbības centienus. Šī apkopojuma mērķis ir ar jaunu informāciju papildināt esošo paraugpraksi, kas izklāstīta piemērojamajos Komisijas vai Padomes ieteikumos vai rokasgrāmatās.

Šis apkopojums ir skaidrojošs dokuments, un tam nav juridiski saistoša statusa. Tas ir paredzēts kā vērtīgs resurss politikas veidotājiem, tiesībaizsardzības amatpersonām un citām ieinteresētajām personām, kas ir iesaistītas Šengenas zonas netraucētas un efektīvas darbības nodrošināšanā, kā arī lai atbalstītu iespējamus risinājumus korektīvajām darbībām, ar ko ieviesīs vērtētāju grupu turpmākos ieteikumus. Tas ir daļa no gada ziņojuma, kas minēts Padomes Regulas (ES) 2022/922 25. pantā.

VALSTU ĪSTENOTĀ ŠENGENAS PĀRVALDĪBA

1. Valstu stratēģijas

Eiropas integrētās robežu pārvaldības (EIRP) īstenošana

Valstu integrētā robežu pārvaldības pārvaldīšana

- Ārkārtas rīcības plāns ietver detalizētas procedūras dažādiem iespējamiem krīzes scenārijiem, tajā noteikti skaidri uzdevumi un pienākumi visām attiecīgajām valsts iestādēm (tajā skaitā policijai, muitai, bruņotajiem spēkiem un imigrācijas dienestiem), kā arī vietējām ieinteresētajām personām (piemēram, pašvaldībām un nevalstiskajām organizācijām). Šādus plānus papildina procedūras Eiropas atbalsta pieprasīšanai un integrēšanai. Tika veikti vairāki situatīvās plānošanas sistēmas izmēģinājumi, iesaistot visas par krīzēm atbildīgās valsts iestādes. [Somija, 2023. gads]
- **Ilgtermiņa un valsts attīstības stratēģijā un valdības īstermiņa programmā iekšējās drošības jomā ir iekļautas prioritātes, kas saistītas ar ES un Šengenas *acquis* īstenošanu, kā arī starptautiskās tiesībaizsardzības sadarbības norises. Programmā ir ietverti arī Šengenas izvērtēšanas ieteikumi. Ikgadēja analīze un ziņošana nodrošina efektīvu īstenošanu un darbības spēju. Šī valsts stratēģiskā struktūra, kas sasaista ES prioritātes ar valstu stratēģijām, veicina ES un Šengenas *acquis* sistemātisku un efektīvu īstenošanu (resursu nodrošināšanu) un darbības spēju. [Horvātija, 2024. gads]**
- Visaptverošs stratēģisks dokuments nosaka valstu centienus īstenot Šengenas noteikumus laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam, saskaņojot tos ar Eiropas standartiem, lai uzlabotu sadarbību Šengenas zonā. Valsts iestādēm, arī dažādiem ministriju departamentiem, ir būtiska loma šajā valsts Šengenas pārvaldības koncepcijā. Šengenas īstenošanas plāns 2023. gadam ir galvenais instruments šo mērķu sasniegšanai dažādās Šengenas sistēmas jomās. Iekšlietu ministrijas uzdevums ir novērtēt progresu, atjaunināt koncepciju un reizi divos gados ziņot valdībai, izmantojot rādītājus un termiņus, lai novērtētu sasniegto un veiktu saskaņošanu ar Čehijas Eiropas robežu pārvaldības mērķiem. [Čehija, 2024. gads]

Kvalitātes kontroles mehānisms

- Iekšlietu ministrija ir izveidojusi valsts ārējo robežu izvērtēšanas mehānismu, kura pamatā ir Eiropas un valsts kvalitātes kontroles mehānismi. Tajā ir apkopoti ieteikumi no Šengenas izvērtēšanas mehānisma, *Frontex* neaizsargātības novērtējuma un valstu izvērtēšanas apmeklējumiem. Tajā ir ietverts Šengenas Informācijas sistēmas / *SIRENE* un policijas sadarbības jautājumu izvērtējums. [Austrija, 2020. gads]
- Robežu pārvaldībai valstu un ES līmenī būtu sistemātiski jāpiemēro Eiropas kvalitātes kontroles mehānisms, aptverot visu *EIRP* darbības jomu. Pastāvīgais valstu kvalitātes

kontroles mehānisms ietver valstu vērtētāju rezervi, kas tiek apmācīta *Frontex* Šengenas vērtētājuursos. [*Valstu IRP stratēģiju tematiskā izvērtēšana, 2020. gads*]

Sadarbība starp aģentūrām

- Cieša un efektīva formalizētā starpaģentūru koordinācija un sadarbība starp dažādām valsts iestādēm centrālā, reģionālā un vietējā līmenī tiek uzskatīta par būtisku integrētās robežu pārvaldības sistēmu rezultatīvai darbībai. Robežsardzes vienības ir izvietotas attiecīgo trešo valstu teritoriālajos ūdeņos un uz sauszemes, nodrošinot pastāvīgu kopīgu patrulēšanu jūrā un gaisā, uz dalībvalsts kuģiem un lidmašīnās, ko atbalsta ar elektroniskiem līdzekļiem, piemēram, ar integrētu ārējās uzraudzības sistēmu (*SIVE*). [*Valstu IRP stratēģiju tematiskā izvērtēšana, 2020. gads*]
- Izlūkdatu apmaiņa starp aģentūrām, izmantojot vienu un to pašu platformu, palīdz veidot kopīgu strukturētu ainu, kas uzlabo informācijas apmaiņas kvalitāti un atbalsta galvenās ieinteresētās personas to institucionālā uzdevuma izpildē, novēršot centienu dublēšanos. [*Igaunija, 2023. gads*]
- Izveidota kopīga izmeklēšanas vienība, iesaistot citas valsts tiesībsardzības iestādes un piecas citas ES dalībvalstis, kuras skar migrācijas plūsmu, kā arī Eiropolu un *Frontex*. Tas ir ļāvis rezultatīvi un ātri apmainīties ar informāciju un tādējādi ātri reaģēt, un veikt iedarbīgus pasākumus, lai palēninātu migrācijas plūsmu un veiktu pasākumus pret tās veicinātājiem. Kriminālizlūkošanas un publiskos avotos pieejamas informācijas vākšana un koncentrēšana šajā vienībā, kā arī personu kontrolpārbaudes padarīja kopīgo izmeklēšanas vienību par operatīvo centru pie ārējās robežas, atbalstot šīs parādības vispārēju pārvaldību. [*Lietuva, 2023. gads*]

2. Valstu spējas

Apmācība

Sadarbība ar *CEPOL*

- Neatņemama iestāžu sadarbības sastāvdaļa policijas, muitas un robežsardzes pastāvīgajā pārvaldības struktūrā ir koordinēta un aktīva dalība Eiropas tiesībsardzības apmācībā. Apmācības vajadzības tiek regulāri apspriestas ne tikai valsts Policijas universitātes koledžā, bet arī pastāvīgi sadarbojoties ar robežsardzes un muitas mācību iestādēm. Dalībnieku skaits *CEPOL*ursos ir liels, un piekļuve *CEPOL* e-mācību platformai *LEED* tiek piešķirta daudziem tiesībsardzības darbiniekiem. *CEPOL* apmācība ir iekļauta valsts policijas, muitas un robežsardzes gada apmācības plānos, un valsts Policijas universitātes koledža koordinē pieejamo *CEPOL* mācību vietu sadalīšanu starp tiesībsardzības iestādēm atkarībā no to vajadzībām un kompetences. Turklāt informācija par *CEPOL* apmācības iespējām ir viegli pieejama policijas, muitas un robežsardzes iekštīklā. [*Somija, 2023. gads*]

Atgriešana

- Vienošanās ar aviokompāniju par regulāru gaisa kuģu un simulatoru izmantošanu, lai apmācītu konvojēšanas grupu atgriešanas operācijās ne tikai no operatīvā viedokļa, bet arī lai simulētu ārkārtas situācijas (piemēram, ugunsgrēkus), kas varētu rasties atgriešanas operāciju laikā. [Somija, 2023. gads]

SIRENE birojs

- Valsts izmeklēšanas biroja paspārnē izveidotais SIRENE birojs ir izstrādājis valsts tiešsaistes apmācības kursu, kurā galvenā uzmanība pievērsta atjaunotajai Šengenas Informācijas sistēmai. Kurss ietver teorētisko materiālu apguvi un zināšanu pārbaudes. Policijas darbiniekiem, robežsardzei un muitas darbiniekiem tiešsaistes apmācības pakete ir obligāta, un kursa apgūšana tiek uzraudzīta un kontrolēta. [Somija, 2023. gads]
- SIRENE biroja telpās ir izveidots mūsdienīgs mācību centrs, kas nodrošina visaptverošas praktiskas apmācības iespējas visiem tiešajiem lietotājiem visās valsts tiesībsardzības aģentūrās. Izglītojošie pasākumi ietver praktiskas nodarbības datorklasēs un e-mācību platformu (tajā skaitā policijas iekštīkla un CEPOL kursu) pieejamību saistībā ar Šengenas Informācijas sistēmas tālmācību. Policijas akadēmija regulāri sadarbojas ar attiecīgajām policijas struktūrvienībām, vietējām universitātēm un nevalstiskajām organizācijām, lai nodrošinātu, ka apmācības programmā regulāri tiek iekļauti jauninājumi, arī starptautiskās policijas sadarbības un Šengenas jautājumos. Pilns rokasgrāmatu kopums ar visu attiecīgo informāciju par Šengenas Informācijas sistēmu, automatizēto pirkstu nospiedumu identifikācijas sistēmu un SIRENE jautājumiem visām kompetentajām valsts iestādēm un policijas dienestiem ir pieejams policijas iekštīkla e-bibliotēkās. [Kipra, 2023. gads]
- Valsts IT sistēma reģistrē informāciju un dokumentus par trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem piemērojama atgriešana, tādējādi sniedzot pilnīgu priekšstatu par viņu situāciju. SIRENE birojs ir atbildīgs par valstu brīdinājumu par atgriešanu tiešu pārveidošanu migrācijas iestāžu sistēmās par brīdinājumiem par ieceļošanas un uzturēšanās atteikumu pēc tam, kad no citām dalībvalstīm saņemtas R-A SIRENE veidlapas par valsts brīdinājumiem. To pašu procedūru var veikt robežsargi, ja persona, uz kuru attiecas atgriešanas brīdinājums, atrodas kādā no izceļošanas vietām no ES teritorijas. [Igaunija, 2023. gads]
- SIRENE valsts birojs ir īstenojis izcilu apmācības praksi par jautājumiem, kas saistīti ar SIS, piedāvājot tādus materiālus kā plakāti, rokasgrāmatas un raidieraksti, lai uzlabotu valstu informētību par SIS un tās izmantošanu. Pasniedzēji ir pieejami sesijām pēc pieprasījuma, un materiāli ir izplatīti attiecīgajām valsts iestādēm. [Čehija, 2024. gads]

Kopīga apmācība ar citām dalībvalstīm

- Dalībvalsts ir pieņēmusi koncepciju par kopīgu apmācību ar kaimiņvalstu policijas dienestiem kā veidu sadarbības uzlabošanai pierobežas teritorijās. Kopīgu apmācību un cita veida sadarbību tiesībaizsardzības jomā ar ārvalstu kolēģiem nodrošina, piemēram, Divpusējās sadarbības komitejas darbs. Kopīgu apmācību organizē arī Policijas un muitas sadarbības centrs. [*Vācija, 2020. gads Spānija, 2022. gads*]

Datu aizsardzība

- Konsulārajos posteņos ir labi attīstīta datu aizsardzības apmācība ārvalstu darbiniekiem, un notiek arī datu aizsardzības apmācība, kas tiek organizēta sadarbībā ar Ārlietu ministrijas datu aizsardzības speciālistu un Datu aizsardzības iestādi. [*Čehija, 2019. gads*]
- Plaša valsts Šengenas Informācijas sistēmas pārziņa apmācības koncepcija un jo īpaši e-mācību moduļu nodrošināšana un visaptveroša apmācības stratēģija jaunajiem darbiniekiem. [*Nīderlande, 2021. gads*]
- Visaptveroša apmācība par datu aizsardzības prasībām saistībā ar Šengenas Informācijas sistēmu – to organizē datu aizsardzības inspektors, un tā paredzēta valsts Šengenas Informācijas sistēma un *SIRENE* biroja darbiniekiem un tiešajiem lietotājiem, jo īpaši attiecībā uz informētības uzlabošanas centieniem. [*Itālija, 2021. gads*]
- Ārlietu ministrijas darbinieku apmācība un informētības uzlabošana par datu aizsardzības prasībām saistībā ar vīzu izsniegšanas procedūru un Vīzu informācijas sistēmu, arī ar datu aizsardzības speciālista biroja aktīvu iesaistīšanos; paredzēta tiešajiem lietotājiem, jo īpaši konsulārajiem darbiniekiem pirms to norīkošanas uz vēstniecībām/konsulātiem. [*Grieķija, 2021. gads*]
- Ārlietu ministrijas datu aizsardzības speciālists visiem Vīzu informācijas sistēmas galalietotājiem nodrošina rokasgrāmatu par personas datu apstrādi un aizsardzību. Rokasgrāmata ir kodolīga un lietotājdraudzīga. [*Čehija, 2024. gads*]
- Darbinieku apmācība par datu aizsardzību lielapjoma IT sistēmās, izmantojot regulāras tiešsaistes un klātienes sesijas, arī kursus pasniedzējiem, lai sasniegtu maksimālu aptveri un veicinātu datu aizsardzības kultūru. Dažādu iestāžu datu aizsardzības inspektoriem ir būtiska loma šīs apmācības organizēšanā un īstenošanā. [*Polija, 2024. gads*]

Mācības tiešsaistē

- Visās robežšķersošanas vietās notiek regulāra apmācība, kas nodrošina, ka robežsargi pastāvīgi mācās un viņiem ir jaunākās zināšanas par robežpārbaudes procedūrām. Tiešsaistes apmācība sastāv no ikdienas pārbaudījumiem, kas robežsargiem ir jāveic, pildot savus pienākumus. Ir 200 jautājumi ar atbilžu variantiem, no kuriem 10 jautājumus dienā pēc nejaušības principa uzdod robežsargiem, kas pilda dienesta pienākumus. Jautājumi attiecas arī uz juridisko pamatu, apiešanos ar aprīkojumu un datu aizsardzību. Maiņas vadītājs pārbauda rezultātus, un, pamatojoties uz nepilnībām, kas konstatētas robežsargu zināšanās

par noteiktiem jautājumiem, par šiem tematiem tiek organizētas mērķtiecīgas ikmēneša apmācības. [Ungārija, 2024. gads]

Pamattiesības

- Valstu iestāžu rīcībā ir tiešsaistes zināšanu atsvaidzināšanas rīki robežsargiem, kuros ir gan obligātie, gan izvēles kursi. Papildus šīm platformām tiek izstrādāta un izmantota tiešsaistes platforma zināšanu atsvaidzināšanai, kas vērsta tikai uz pamattiesību ievērošanu robežkontroles un atgriešanas jomā. Platformas pamatā ir 2019. gada *Frontex* pamattiesību instruktoru kursu rokasgrāmata, un tā ir publiski pieejama, labi strukturēta un lietotājdraudzīga, savienojot pamattiesību standartus un aizsardzības pasākumus ar robežkontroles scenārijiem. [Horvātija, 2024. gads]

Aprīkojums

Mobilās ierīces

- Mobilās ierīces tiek izmantotas, lai nodrošinātu patruļas darbiniekiem piekļuvi attiecīgajām datubāzēm, izmantojot mobilo lietotni. Mobilās ierīces ir viegli lietojamas un jaudīgas, tās var nolasīt transportlīdzekļu numura zīmes, kā arī personu apliecinošo dokumentu mašīnlasāmās zonas (MRZ). Tās ir aprīkotas arī ar sejas atpazīšanas iespējām (t. i., sejas atpazīšanas nolūkā tās nosūta fotoattēlus uz centrālo datubāzi). [Ungārija, 2019. gads]
- Visi attiecīgā profila policisti ir apgādāti ar viedtālruniem, kuriem ir tieša piekļuve valsts (vai starptautiskajām) datubāzēm, un ar drošu saziņas lietotni. Valsts policijas spēki darbam ārpus biroja izmanto mobilo risinājumu. Katrs operatīvā darba policists, izmantojot mobilās ierīces (planšetdatorus, viedtālrunus un klēpj datorus), var iesniegt vaicājumus valsts (vai starptautiskajās) datubāzēs (piemēram, par personu apliecinošiem dokumentiem, numura zīmēm un biometriskajiem datiem). Objekti (piemēram, numura zīmes), kas tiek noskenēti ar viedtālruni, tiek nekavējoties pārbaudīti centrālajā datubāzē. [Nīderlande, 2021. gads]

Dokumenti ieceļošanas nosacījumu pārbaudei

- **Robežsargi, kas tieši strādā ar ceļotājiem starptautiskā lidostā, var izmantot veidlapu, kurā ietverti nepieciešamie jautājumi, lai konstatētu vairuma Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 1. punktā paredzēto ieceļošanas nosacījumu izpildi. Veidlapa atvieglo trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas nosacījumu pārbaudi, uzlabo saziņu starp robežpolicijas amatpersonām un ceļotājiem un novērš iespējamās valodu barjeras. Veidlapa ir pieejama 28 valodās, kas atbilst starptautiskajai ceļotāju plūsmai lidostā, piemēram, ķīniešu, korejiešu, krievu, ukraiņu un albāņu valodā, un to izmanto, lai atvieglotu ieceļošanas nosacījumu pārbaudi gadījumos, kad pastāv saziņas šķēršļi starp pasažieriem un**

robežsargiem. Trešās valsts valstspiederīgajam veidlapas aizpildīšanai ir vajadzīgs maz laika, un tas neietekmē gaidīšanas laiku pie robežām. [Ungārija, 2024. gads]

3. Lielapjoma IT sistēmas

Valstu lietotnes

Brīdinājumi un vaicājumi

- Ja *SIRENE* birojs izveido, atjaunina vai izdzēš brīdinājumu, izmantojot valsts lietotni, izdevēja/pieprasītāja iestāde tiek automātiski par to informēta, saņemot automātisku e-pasta paziņojumu. Tas vienkāršo procedūru, samazina darba slodzi un uzlabo informācijas apmaiņu starp dažādām iesaistītajām iestādēm. [Ungārija, 2019. gads]
- Dalībvalsts saņem pasažieru datus no visiem reisiem, kas ienāk no trešām valstīm, *Targeting Centre Borders* tos apkopo, un šie dati tiek automātiski apstrādāti, izmantojot valsts iepriekšējās pasažieru informācijas (IPI) sistēmu. IPI sistēmu veido valsts datubāzes, “uzraudzības saraksti”, profili, kuru pamatā ir riska analīze, Šengenas Informācijas sistēmas un Zagto un pazaudēto ceļošanas dokumentu (*SLTD*) datubāze. Sakrītības gadījumā operatoriem ir piekļuve vairākām datubāzēm, un viņi izmanto valsts lietotni, lai pārbaudītu sakrītību un iegūtu papildu informāciju par brīdinājumu (fotoattēlus, pirkstu nospiedumus, papildu informāciju par “veicamo darbību” utt.). Informācijas atbildes rezultātā tiek parādīti identifikatori, “pieprasījuma iemesls” un “veicamā darbība”. Aizdomās turētā dati un reisa informācija tiek nosūtīta attiecīgajai lidostai vai jūras ostai, kas ir atbildīga par aizdomās turētā aizturēšanu. [Nīderlande, 2021. gads]
- Ne vien šaujamo ierociņu īpašniekiem, bet arī importētājiem un tirgotājiem visi importētie šaujamo ierociņi ir jāreģistrē policijas reģistrā, veicot vienus un tos pašus automatizētos vaicājumus. Kopš 2022. gada augusta ir noteikts obligāts pienākums augšupielādēt šaujamo ierociņu fotoattēlus, kuros norādīti visi pieejamie marķējumi un sērijas numuri. Tas nodrošina, ka fotoattēli ir pieejami pievienošanai brīdinājumiem, ja attiecīgā ieroča dati tiek ievadīti Šengenas Informācijas sistēmā. [Lietuva, 2023. gads]
- **Lietotājdraudzīgs brīdinājumu izveides process ar augstu automatizāciju valsts brīdinājumiem par (valsts) iedzīvotājiem. Tas ietver automātisku valsts reģistra datu, arī fotogrāfiju, importēšanu. Šie dati tiek tieši pārsūtīti uz Šengenas Informācijas sistēmas brīdinājumiem, kad tie tiek izveidoti.** [Horvātija, 2024. gads]
- Valsts muitas dienestam ir automatizēta vaicājumu sistēma, lai pārbaudītu transportlīdzekļu muitas deklarācijas Šengenas Informācijas sistēmā, izmantojot *VIN* numurus. [Horvātija, 2024. gads]
- **Iepriekš izveidoto brīdinājumu par personām aktīva atjaunināšana, iekļaujot viņu ID/dokumenta aprakstu, palielina iespējamību, ka meklēšanas laikā brīdinājumā norādītā persona tiks veiksmīgi atrasta.** [Horvātija, 2024. gads]

Informācijas atbildmes paziņošana

- Ir vairāki veidi, kā nodrošināt automātisku paziņojumu par informācijas atbildmi *SIRENE* birojam. Proti, tālāk norādītie.
 - Informācijas parādīšana otrās līnijas darbinieka ekrānā, tiklīdz atbilde ir reģistrēta pirmajā līnijā. Robežsargi *SIRENE* birojā informāciju par atbildmi saņem arī ar robežsardzes lietotnes starpniecību. [*Polija, 2015. gads*]
 - Kad Valsts autotransporta aģentūra iegūst informācijas atbildmi, *SIRENE* birojs saņem automātisku e-pasta paziņojumu. Tādējādi *SIRENE* operators var pārbaudīt atbildmi un sazināties ar aģentūru, ja tā nav uzņēmusies iniciatīvu. [*Luksemburga, 2016. gads*]
 - Robežkontroles lietotnei ir tieša tērzēšanas funkcija ar lietu apstrādātāju *SIRENE* birojā, un tā ļauj nekavējoties tieši sazināties ar *SIRENE* biroju, ja tiek izsūtīta iekšējā informācijas atbildsmju ziņošanas veidlapa. [*Horvātija, 2018. gads*]
- Lidostā robežsargi sadarbībā ar muitas darbiniekiem ir izveidojuši produktīvu pārraudzības procedūru atbilstēm, kas saistītas ar brīdinājumiem par diskrētām pārbaudēm. Ja robežsargi pamanīs, ka uz pasažieri attiecas pieprasījums Šengenas Informācijas sistēmā veikt diskrētu pārbaudi, viņi par to diskrēti signalizēs muitas darbiniekiem. [*Francija, 2021. gads*]
- Valsts lietotne nodrošina Šengenas Informācijas sistēmas brīdinājuma atbilstmju ziņošanas veidlapu tiešajiem lietotājiem ar iepriekš aizpildītu veidni, kas no brīdinājuma izgūst visus pieejamos datus. Tiešie lietotāji aizpilda attiecīgos informācijas atbildmes laukus un nosūta tos tieši *SIRENE* birojam; saņemtais e-pasta ziņojums ietver saturu *HTML* formātā, ko var tieši pārveidot par *SIRENE* veidlapu. Informācijas atbilstmju ziņošanas veidlapā ir iepriekš aizpildīti izmeklēšanas pārbaudes jautājumi. Tas nodrošina ļoti augstu datu kvalitātes līmeni un ziņošanu par atbilstēm reāllaikā. [*Lietuva, 2023. gads*]
- Rezultatīva procedūra ziņošanai par to, ka persona, uz kuru attiecas atgriešanas lēmums un brīdinājums par atgriešanu, ir atstājusi Šengenas zonu. Šādos gadījumos robežsardzes iestāde, kura noteikusi atbildmi, reģistrē izceļošanu tieši Migrācijas dienesta izmantotajā lietotnē. *SIRENE* birojs dzēš brīdinājumu par atgriešanu un izveido ieceļošanas atteikuma brīdinājumu ārpus darba laika, ja informācija par izceļošanu ir saņemta no citas Šengenas dalībvalsts vai valsts vēstniecībām vai konsulātiem. Piespiedu atgriešanas gadījumos to tieši sistēmā reģistrē arī vietējās policijas vienības, kas veikušas piespiedu atgriešanu. Šāda procedūra nodrošina atgriešanas politikas rezultatīvu pārvaldību valsts līmenī un arī nodrošina, ka gadījumā, ja atgriešanas lēmums ir papildināts ar ieceļošanas aizliegumu, ieceļošanas atteikuma brīdinājums tiek nekavējoties ievadīts Šengenas Informācijas sistēmā. [*Somija, 2023. gads*]
- **Automatizēta un lietotājdraudzīga informācijas atbildmes paziņošana starp pirmo un otro līniju noteiktās robežšķersošanas vietās. Atbildmes gadījumā pirmās līnijas darbiniekam ir iespēja nosūtīt informāciju par atbildmi no pirmās līnijas tieši uz**

otro līniju. Pēc tam otrajā līnijā ir redzams paziņojums sarkanā krāsā. Ja ir atbilde attiecībā uz personām diskrētas pārbaudes veikšanai, pirmajā līnijā atsevišķi tiek vākta pieejamā informācija un papildus tiek pievienoti pases / ID kartes / transportlīdzekļa reģistrācijas apliecības ekrānuzņēmumi. Šī informācija tiek automātiski nosūtīta uz otro līniju, un tiek izveidota atbildes paziņošanas veidlapa, kas tiek nosūtīta *SIRENE*. [Ungārija, 2024. gads]

- Saņemot valsts atbildes veidlapu par ārvalstu Šengenas informācijas sistēmas brīdinājumu, *SIRENE* lietu pārvaldības sistēma automātiski nosūta datus, kas jau ir angļu valodā, uz *SIRENE* G, H vai R veidlapām atkarībā no brīdinājuma kategorijas. Manuāli ir jāievada minimāls informācijas apjoms, pirms šo informāciju nosūtīt uz citiem *SIRENE* birojiem. Kad *SIRENE* birojs saņem *SIRENE* R-A veidlapu par valsts brīdinājumu par atgriešanu, veidlapa tiek automātiski pārsūtīta no pārvaldības sistēmas uz datubāzi, ko izmanto robežu un ārvalstu policijas iestādes. Pēc tam tā automātiski pēc vajadzības pārveido vai izdzēš brīdinājumu, ja atgriešanas lēmumam nav pievienots iecelšanas aizliegums. Tas pats process attiecas uz *SIRENE* R-B vai R-E veidlapu saņemšanu. Atbildes veidlapas un brīdinājumus apstrādā laikus. Kas attiecas uz valsts brīdinājumu par pazudušām personām atbilsti, attiecīgā veidlapā ir iekļauts obligāts lauks par piekrišanu atrašanās vietas datu apmaiņai ar personu, kas iesniegusi pazudušās personas ziņojumu. [Slovākija, 2024. gads]

Brīdinājuma izveide

- *SIRENE* darbplūsmā tika izveidots brīdinājuma ziņojums, lai atgādinātu iestādēm, ka, veidojot brīdinājumu *SIS*, ir jāievada biometriskie dati, ja tie ir pieejami. [Nīderlande, 2021. gads]
- Augsts datu kvalitātes un automatizācijas līmenis divos meklējamo personu reģistra procesos. Pirmkārt, kad ir izveidots brīdinājums par valstspiederīgo, reģistrs automātiski pārbauda, vai uz attiecīgās personas vārda valsts datubāzēs nav reģistrēts kāds transportlīdzeklis vai šaujamerocis, un automātiski piedāvā tiešajam lietotājam iespēju iekļaut reģistrēto priekšmetu kā brīdinājuma papildinājumu, kas tiešajam lietotājam ir jāapstiprina. Otrkārt, ievadot brīdinājumu par rezidentu, reģistrs iepriekš aizpilda un no valstu reģistriem importē brīdinājumā burtciparu datus (arī identifikācijas dokumenta informāciju). Identifikācijas dokumenta fotoattēls – ja tāds pieejams – netiek augšupielādēts automātiski, bet tiek pievienots manuāli. Turklāt, izveidojot brīdinājumu par atgriešanu valsts lietotnē par personu, kuras persondati ir valsts reģistros, valsts lietotne importē arī brīdinājuma burtciparu un biometriskos datus (arī identifikācijas dokumenta kopiju, ja tāda pieejama). [Lietuva, 2023. gads]
- **Automātiska datu ievadišana brīdinājumos. Ievadot brīdinājumu par valsts pastāvīgo iedzīvotāju orderu reģistrācijas sistēmā, reģistrs automātiski ievada un**

no attiecīgā valsts reģistra importē brīdinājuma subjekta burtciparu datus un fotogrāfiju. [Ungārija, 2024. gads]

Informācijas apmaiņa

- Kad Šengenas Informācijas sistēmā tiek ievadīts valsts brīdinājums par pazudušu personu, valsts *SIRENE* birojs saņem automātiski ģenerētu *SIRENE C* veidlapu. Šajā veidlapā ir iekļauta visa attiecīgā papildinformācija, un valsts *SIRENE* birojs to var tieši nosūtīt citiem *SIRENE* birojiem. *SIRENE C* veidlapu automātiska ģenerēšana saistībā ar 32. panta brīdinājumiem ļauj ātri nosūtīt datus, lai palīdzētu citām dalībvalstīm steidzamos gadījumos. [Īrija, 2024. gads]

Valstu Šengenas un vīzu informācijas sistēmas un IT sistēmas

- Drošības operāciju centrs uzrauga visa policijas tīkla drošību lietotāja līmenī, atklājot neparastas novirzes, kas var liecināt par iespējamiem uzbrukumiem. Kad Drošības operāciju centrs konstatē aizdomīgu lietojumu, šim operāciju centram ir jāiejaucas, lai pārbaudītu iespējamo novirzi. Aktīva “netipiskas uzvedības” novērošana attiecībā uz tiešajiem lietotājiem, kuri veic vaicājumus, ļauj identificēt Šengenas Informācijas sistēmas nepareizas izmantošanas pazīmes un novērst iespējamus datu drošības riskus. [Nīderlande, 2021. gads]
- Valsts IT vīzu sistēmā tiek pastāvīgi atzīmēti steidzami pieteikumi (piemēram, ja pieteikuma iesniedzējam jānododas ceļojumā neilgi pēc pieteikuma iesniegšanas, piemēram, tuva ģimenes locekļa hospitalizācijas gadījumā). Tādējādi steidzamos pieteikumus ir viegli identificēt, un to izskatīšanu var viegli noteikt kā prioritāti. [Malta, 2022. gads]
- *eu-LISA* sagatavotie ikmēneša datu kvalitātes ziņojumi tiek saņemti Valsts Šengenas Informācijas sistēmas birojā un pēc tam tiek iepriekš filtrēti, lai iekļautu tikai tos brīdinājumus, kas *SIRENE* birojam jāpārbauda un/vai jānosūta tiešajiem lietotājiem, kuri ir izveidojuši konkrēto brīdinājumu. Datu, ko iestādes ievadījušas Šengenas Informācijas sistēmā, labu kvalitāti lielā mērā nodrošina iespējamo kļūdu divlīmeņu verifikācija. [Lietuva, 2023. gads]
- Valsts Šengenas Informācijas sistēmas lietotnē viegli pamanāmā veidā – brīdinājuma augšdaļā, izceltas sarkaniem burtiem, – ir sniegtas norādes “Tūlītēja ziņošana” un “Nepareizi izmantota identitāte”. Šāds attēlojuma veids ļauj tiešajam lietotājam nekavējoties izprast situāciju saistībā ar brīdinājuma steidzamību, sarežģītību un sensitivitāti. [Kipra, 2023. gads]
- Vīzu apstrādes IT infrastruktūra būtiski atvieglo vīzu pieteikumu drošu iesniegšanu un izskatīšanu, ierobežojot atkarību no ārvalstu pakalpojumu sniedzēja attiecībā uz sistēmu pārvaldību un kontroli. Pirmkārt, tā ir tiešsaistes vīzas pieteikuma veidlapa, kas

pieejama Ārlietu ministrijas tīmekļa vietnē un ko izmanto aptuveni 80 % vīzas pieteikumu, tajā skaitā rokasgrāmata ar noderīgu skaidrojumu daudzās valodās attiecībā uz datiem, kas jāievada dažādos laukos. Procesa beigās ir iespējams izveidot vajadzīgo apliecinājošu dokumentu kontrolsarakstu atkarībā no pieteikuma iesniegšanas vietas un ceļojuma mērķa. Otrkārt, tā ir datu ievades sistēma, kas izstrādāta ārpakalpojumu sniedzējam, lai tas varētu reģistrēt pieteikumus un apvienot tos ar biometriskajiem datiem un skenētiem apliecinājumiem dokumentiem, un to pilnībā pārvalda valsts iestādes. Visbeidzot, pieteikumu apstrādes pamatsistēmai pieteikumu izskatīšanai un lēmumu pieņemšanai ir intuitīva, lietotājdraudzīga saskarne, kas nodrošina iespēju lēmumu pieņēmējiem viegli sazināties ar konsulātiem, ārpakalpojumu sniedzējiem, robežsargiem un policiju saistībā ar konkrētu pieteikumu. Sistēmā lietotājdraudzīgā veidā ir integrēts VIS pasts, un sistēmai ir dažādi analītiskie un statistikas instrumenti. Sistēmas žurnāldatņu pārvaldības un kontroles funkcija informē ministrijas atbalsta grupu par jebkādam neierastām datu apstrādes lietotāju darbībām. [Somija, 2023. gads]

- **Standartizēta procedūra trešo valstu valstspiederīgo fotogrāfiju iekļaušanai ārvalstnieku politikas reģistrā saskaņā ar ICAO standartiem. Tas nodrošina augstas kvalitātes fotogrāfijas un atvieglo to personu identificēšanu, uz kurām attiecas valsts brīdinājumi par atgriešanu un brīdinājumi par ieceļošanas atteikumiem. [Ungārija, 2024. gads]**
- **Automatizētas pirkstu nospiedumu pārbaudes, ko veic, pamatojoties uz noziedzības un imigrācijas riska analīzi, papildus personu identitātes noteikšanai un atbilstmju apstiprināšanai. [Ungārija, 2024. gads]**
- **Datu centros ir labi plānots un dokumentēts process darbības nepārtrauktības nodrošināšanai. Identiska pieeja tiek izmantota izstrādes, testēšanas un izmantošanas vidē, un pastāv ģeogrāfiski dublēts un labi aizsargāts sekundārais datu centrs. Starp primāro datu centru un rezerves centru tiek regulāri pārbaudīta energoapgādes nepārtrauktība, rezerves kopiju atjaunošanas un atteices novēršanas sistēmu darbība. Informācijas drošības dokumenti tiek regulāri pārskatīti un atjaunināti; iekšējās revīzijas tiek veiktas regulāri. [Slovākija, 2024. gads]**
- **SIRENE biroja lietu pārvaldības sistēma ietver stabilu rīku statistikas ziņojumu sagatavošanai, kas ļauj sniegt detalizētus ziņojumus par katru policijas iecirkni un robežšķersošanas vietu, pamatojoties uz iekšējām atbilstmju ziņošanas veidlapām. Statistiku var filtrēt atbilstoši dažādiem parametriem, piemēram, pārkāpuma veidam, kas palīdz uzraudzīt Šengenas Informācijas sistēmas izmantošanu visā valstī un ziņot eu-LISA. [Horvātija, 2024. gads]**
- **Situācijās, kad tieša piekļuve Šengenas Informācijas sistēmai nav pieejama, galalietotāji var sazināties ar centrālo tehnisko iestādi pa faksu vai e-pastu, lai ārkārtas režīmā pārvaldītu brīdinājumus, izmantojot tīmekļa saziņas kanālu. Skaidras valsts procedūras nodrošina minimālos kritērijus un veidnes šim**

procesam, nodrošinot, ka galalietotājiem ir nepārtraukti pieejamas visas Šengenas Informācijas sistēmas funkcijas. [Polija, 2024. gads]

Datu aizsardzības prasības saistībā ar valsts Šengenas Informācijas sistēmu (N.SIS)

- Iestādes, kas pārvalda N.SIS, pieņem ar datu subjektu tiesībām saistītus pieprasījumus arī valodās, kas nav dalībvalstu valodas. [Lietuva, 2018. gads]
- N.SIS pārziņa datu aizsardzības speciālists ir izstrādājis visaptverošu datu aizsardzības pārskatu paziņošanas politiku, cita starpā procedūras, rīkus un norādījumus darbiniekiem. [Vācija, 2020. gads Norvēģija, 2022. gads]
- Decentralizēta persondatu aizsardzības uzraudzības struktūra, kurā katrā policijas struktūrvienībā ir pieejamas kontaktpersonas persondatu aizsardzības jautājumos, bet par vispārējo uzraudzību atbild divi datu aizsardzības speciālisti. [Nīderlande, 2021. gads]
- Datu aizsardzības speciālists ir atbildīgs par neaizsargātības aspektu pārvaldību, neaizsargātības aspektu novērtēšanas koordinēšanu un riska novērtējumu un revīziju veikšanu; viņš/viņa aktīvi un uz sadarbību vērsta veidā sadarbojas ar datu pārzini, piemēram, saistībā ar kiberdrošības operāciju centra izveides projektu, kas nodrošina incidentu ātru un produktīvu pārvaldību. [Itālija, 2021. gads]
- Neatļauta piekļuve persondatiem tiek novērsta ar Valsts policijas pārvaldes lietotāju atļauju pārvaldību. Papildus situācijai, kad mainās personas amats vai darba uzdevumi, lietotāja vadītājs kontrolē un katru gadu novērtē, vai padoto atļaujas ir piemērotas, un vajadzības gadījumā uzsāk iekšēju procedūru to atjaunināšanai. Atbildīgajam sistēmas koordinatoram katru gadu jāpārbauda, vai ieinteresēto personu grupām un ārējām personām piešķirtās lietotāju tiesības ir atbilstošas un atjauninātas. [Somija, 2023. gads]
- **Jaunais drošības informācijas un notikumu pārvaldības (SIEM) rīks ir ieviests kā reģistru analīzes rīks, kas ievērojami uzlabo Šengenas Informācijas sistēmas anomāliju un iespējamās ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu atklāšanu. Tas mazina sistēmas neaizsargātību.** [Zviedrija 2022. gads]
- **Lidostas policija aktīvi sniedz informāciju par datu subjektu tiesībām. Tā norāda saiti uz policijas datu aizsardzības portālu, izmantojot QR kodus, kurus redzamā vietā izvieto pirmajā un otrajā līnijā robežšķērsošanas vietās.** [Ungārija, 2024. gads]

Datu aizsardzības prasības saistībā ar vīzu izsniegšanas procedūru / Vīzu informācijas sistēmu

- N.VIS pārzinis veic vērienīgas darbības saistībā ar konsulātu un ārpakalpojumu sniedzēja uzraudzību, tostarp datu drošības un datu aizsardzības jautājumos. Jo īpaši

pēdējos gados *N.VIS* pārzinis ir veicis vairākas pašpārbaudes. [*Spānija, 2017. gads; Itālija, 2021. gads*]

- Ārlietu, Eiropas Savienības un sadarbības ministrijas datu aizsardzības speciālists piedalās ministrijas veiktajās vīzu izsniegšanas procedūras pārbaudēs, kā arī kopumā ir cieši iesaistīts daudzos vīzu izsniegšanas procedūras datu aizsardzības aspektos. [*Spānija, 2022. gads*]
- Plaša žurnādatņu kontrole, ko veic automatizēts programmatūras rīks, lai atklātu incidentus žurnādatnēs. [*Dānija, 2022. gads; Zviedrija 2022. gads*]
- Ārlietu ministrijas IT sistēmā ieviestais drošības informācijas un notikumu pārvaldības (*SIEM*) risinājums ir izstrādāts ar vairākām iepriekš definētām kārtulām, kas aktivizē trauksmes un pa e-pastu informē ministrijas *VISA* atbalsta grupu gadījumā, ja lietotāji, kas apstrādā datus Centrālajā vīzu informācijas sistēmā (*C-VIS*), veic neierastas darbības. Tā kā *VISA* sistēma (valsts galvenā pieteikumu apstrādes sistēma pieteikumu izskatīšanai un lēmumu pieņemšanai) reģistrē visu datu apstrādi *VISA* un *C-VIS*, ko veic visas tiešo lietotāju iestādes ar piekļuves tiesībām, žurnādatņu kontrole aptver arī visas šīs iestādes. Ministrijas Datu aizsardzības personālam ir labi izstrādāta procedūra, ar kuru tas novērtē datu aizsardzības pārkāpumus un to, kādi papildu pasākumi jāveic, norādot arī termiņu, kādā jāinformē Datu aizsardzības iestāde. [*Somija, 2023. gads*]

***SIRENE* birojs**

***SIRENE* procedūras**

- Prokuratūrā darbojas dežūrdaļa, kas ir pieejama septiņas dienas nedēļā visu diennakti, lai pieņemtu nosūtījumus no *SIRENE* biroja. [*Dānija, 2017. gads*]
- Liela mēroga policijas operāciju laikā *SIRENE* darbinieki tiek iesaistīti pasākumos uz vietas. [*Šveice, 2018. gads*]
- Pirkstu nospiedumus no Šengenas Informācijas sistēmas ir iespējams nosūtīt valsts automatizētajai pirkstu nospiedumu identifikācijas sistēmai, izmantojot *SIRENE* darbplūsmas sistēmu, un automātiski var saņemt atbildes par atbilstmi/neatbilstmi. Šis process tiek uzsākts tikai tad, kad *SIRENE* darbplūsmas sistēmā tiek izveidots lietas fails. Saskaņā ar tiesību aktiem šis process neparedz *SIS* pirkstu nospiedumu saglabāšanu valsts *AFIS*. [*Īrija, 2021. gads*]
- Visām attiecīgajām iestādēm, kas saistītas ar policijas iekšējo drošo tīklu, ir savi oficiālie īpašie pasta konti, kurus tās izmanto informācijas apmaiņai. Visi policijas ziņojumi par incidentiem ir redzami visiem birojiem, kam piešķirts īpašais pasta konts, arī *SIRENE* darbiniekiem, kas proaktīvi veic meklēšanu pieejamajās datubāzēs, tajā skaitā *SIS*, un visiem ES un trešo valstu valstspiederīgajiem, kas iesaistīti paziņotajos incidentos. Ja šo vaicājumu rezultātā tiek konstatēta pozitīva atbilde, *SIRENE* birojs nekavējoties sazinās ar policijas iecirkni, kas atbild par konkrēto lietu (kas ir ziņojis par incidentu),

un lūdz veikt turpmākus pasākumus attiecībā uz brīdinājuma subjektu. *SIRENE* biroja izstrādātā proaktīvā pieeja nodrošina, ka *SIS* veikto vaicājumu laikā netiek palaista garām neviena atbilde. [*Kipra, 2023. gads*]

***SIRENE* darbplūsmas sistēma**

- Lietu pārvaldības lietotnēs, ja brīdinājums attiecas uz informācijas atbilsmi, kurā ietverti aizstājvārdi, ļaunprātīgi izmantotas identitātes un/vai saites, tiek parādīts uznirstošais logs, kas izceļ šīs būtiskās informācijas esamību. Ar šādu paziņojumu tiek rezultatīvi risināta viena no visbiežāk sastopamajām problēmām saistībā ar vaicājumu risinājumiem dažādās dalībvalstīs grūtības padarīt šo informāciju redzamu tiešajam lietotājam. [*Ungārija, 2019. gads*]
- *SIRENE* darbplūsmas sistēma automātiski pārbauda visus ienākošos ziņojumus no visiem starptautiskajiem kanāliem (arī *SIRENE* veidlapas), salīdzinot tos ar iepriekš definētiem atslēgvārdiem. Veidlapās iekļautie persondati tiek automātiski pārbaudīti, salīdzinot tos ar pieslēgtajām datubāzēm. Šādas pārbaudes pozitīvie rezultāti tiek atzīmēti kā “karstās atbildes”, lai norādītu, ka šīs veidlapas ir jāapstrādā kā prioritāras. Pateicoties šim risinājumam, *SIRENE* birojs var produktīvi un bez jebkādas kavēšanās pārvaldīt ienākošos pieprasījumus. [*Lihtenšteina, 2021. gads*]
- Ienākošās A un M veidlapas (kuras izmanto, lai apmainītos ar informāciju par Eiropas apcietināšanas orderiem un izdošanas pieprasījumiem, kā arī ar dažādu papildu informāciju, ja nav izstrādāta attiecīga procedūra) par personām tiek automātiski apstrādātas *SIRENE* lietu pārvaldības sistēmā, kas automātiski pārsūta Dānijas Drošības un izlūkošanas dienestam ienākošās veidlapas ar brīdinājumiem, kas saistīti ar terorismu. [*Dānija, 2022. gads*]
- Darbinieku veidotās *SIRENE* veidlapas tiek iepriekš aizpildītas ar brīdinājumu datiem, un tajās ir pieejami iepriekš izstrādāti teksti, kurus var pievienot tikai ar vienu klikšķi. Iepriekš izstrādātie teksti ir pielāgoti katrai veidlapai un brīdinājuma veidam. [*Slovākija, 2019. gads*]
- *SIRENE* lietu pārvaldības sistēma ir viena IT lietotne, kas visus ziņojumus apstrādā ļoti automatizētā veidā: ienākošās *SIRENE* veidlapas tiek automātiski reģistrētas esošām lietām un piešķirtas kompetentajam lietas darbiniekam; ienākošās A veidlapas tiek apstrādātas automātiski un pārbaudītas valsts datubāzēs, izmantojot atslēgvārdus. Šis process nodrošina, ka visas ienākošās A veidlapas, kas saistītas ar attiecīgajiem atslēgvārdiem, reizi dienā kā viena pakešdatne tiek automātiski nosūtītas attiecīgajām nodaļām un struktūrvienībām. A veidlapas operatoram piešķir manuālai apstrādei tikai tad, ja noteikta atbilde. Šengenas Informācijas sistēmas brīdinājuma priekšskatījuma logā redzamās īpašās valstu atbilsmju veidlapas tiek automātiski nosūtītas no policijas pārlūkprogrammas/reģistru tiešajiem lietotājiem uz imigrācijas sadarbības koordinators ienākošo ziņojumu pastkastīti un pēc tam pārveidotas *SIRENE* informācijas atbilsmju ziņošanas veidlapās. Šie procesi ievērojami atvieglo *SIRENE* biroja uzdevumu izpildi

un atbalsta papildinformācijas un veidlapu apmaiņas savlaicīgumu un lietderīgumu.
[Lietuva, 2023. gads]

4. Pamattiesību aspekti

Piespiedu atgriešanās uzraudzība

- Atbilstošu uzraudzību nodrošina valsts galvotāja pilnīga neatkarība, viņa darbības aptvērums, atgriešanās konvojam sniegtā apmācība par pamattiesībām (arī par neaizsargātu personu grupu tiesībām) un *neizraidīšanas* principu, kā arī apmācītu piespiedu atgriešanās uzraudzītāju reģionālais tīkls, kas darbojas visā teritorijā. [Itālija, 2021. gads]
- Tiešsaistē regulāri publicējot sabiedriskā tiesību aizstāvja ziņojumus par piespiedu atgriešanās uzraudzību, cita starpā angļu valodā, kā daļu no ombuda vispārējā gada ziņojuma, tiek nodrošināta papildu kontrole pār izraidīšanas procesu, uzlabojot tā pārredzamību, un tiek vēl vairāk atbalstīta piespiedu atgriešanās uzraudzības mehānisma produktivitāte. [Čehija, 2019. gads]
- **Robežsardzes štābā ir īpašs cilvēktiesību konsultants, lai integrētu un atbalstītu pamattiesībām atbilstošu robežu pārvaldības praksi. Reģionālās robežsardzes nodaļās arī ir šādi īpaši cilvēktiesību konsultanti, kas piedalās apmācības sniegšanā par pamattiesībām reģionālā un vietējā līmenī.** [Polija, 2024. gads]

5. Datu aizsardzības uzraudzība

- Valsts Datu inspekcija organizē Šengenas Informācijas sistēmas un Vīzu informācijas sistēmas uzraudzību darbības procesu modelī un *Notation* – rīkā, kas darbības procesu modeļa procesus attēlo grafiski. Darbības procesu modelis un *Notation* palīdz darbiniekiem izprast savus pienākumus katrā posmā, kā arī visu uzraudzības procesu. [Latvija, 2023. gads]

ĀRĒJĀ DIMENSIJA

Sadarbība ar trešām valstīm

Sadarbības koordinatori

- No Starptautiskā sadarbības biroja iekštīkla var tieši piekļūt daktiloskopijas datu datubāzei, kurā darbinieki var veikt vaicājumus valsts *AFIS*, izmantojot brīdinājumam pievienotu *NIST* datni, kas dod iespēju dažu minūšu laikā izgūt visas atbildes. Ja automātiskās meklēšanas rezultāti uzrāda atbilsmi, attiecīgā atbilde ir jāpārbauda arī pirkstu nospiedumu ekspertam. Šī funkcija nodrošina iespēju ne tikai veikt vaicājumus valsts datubāzēs ar burtparu parametriem, bet arī ar biometriskiem datiem, un tas palielina personas identifikācijas precizitāti. [*Lietuva, 2023. gads*]
- **Vīzu konsultanti vai sadarbības koordinatori tiek nosūtīti darbam uz prioritārām trešām valstīm, un viņu uzdevums ir apzināt iespējamu neatbilstīgu migrāciju uz Šengenas zonu un vākt izlūkdatumus par jaunām metodēm un tendencēm. Ja vīzu iestādes atklāj viltotus dokumentus vai identitātes, tās ne tikai atsaka Šengenas vīzu, bet arī izdod iecelošanas aizliegumu, lai novērstu to, ka trešās valsts valstspiederīgais mēģina iecelt citā dalībvalstī. Šo amatpersonu savāktie izlūkdati tiek regulāri kopīgoti ar attiecīgajām iestādēm koordinētās sanāksmēs, uzlabojot sagatavotību pie ārējām robežām, kā arī atgriešanas procedūru veikšanas nolūkā. Šie izlūkdati palīdz izstrādāt valsts un reģionālos plānus, dodot iespēju veikt mērķtiecīgas darbības pret struktūrām, kas iesaistītas neatbilstīgas migrācijas veicināšanā. Šajās operācijās identificētie neatbilstīgie migranti tiek novirzīti atbilstošu atgriešanas procesu veikšanai.** [*Ungārija, 2024. gads*]
- **Sadarbības koordinatori ir piešķirta tieša piekļuve lietu pārvaldības sistēmai, ko pārvalda vienotais kontaktpunkts, ļaujot reāllaikā izgūt informāciju no valstu un starptautiskajām datubāzēm. Šī piekļuve uzlabo lēmumu pieņemšanu, atbalsta pārrobežu izmeklēšanu un uzlabo darbības efektivitāti, sadarbojoties ar starptautiskajiem sadarbības partneriem. Turklāt vienotā kontaktpunkta īstenotā uzraudzība nodrošina, ka saziņa starp sadarbības koordinatoriem un tiesībaizsardzības iestādēm ir koordinēta, pārredzama un droša.** [*Čehija, 2024. gads*].

Starptautiskā sadarbība

- Daudzpusējas sadarbības izveide un divpusēju nolīgumu noslēgšana ar vairākām trešām valstīm ļauj reāllaikā apmainīties ar datiem par jūras uzraudzību un robežšķērsošanas vietās veiktajām prāmju pārbaudēm, kā arī apmainīties ar citu informāciju par robežu. Iestādes aktīvi atbalsta valsts robežkontroles spēju attīstību trešās valstīs, piešķirot tām līdzekļus. [*Itālija, 2021. gads*]
- Valsts iestādes pārvalda migrācijas plūsmas un apkaro pārrobežu noziedzību no valstīm ārpus Šengenas zonas, īstenojot reģionālu robežuzraudzības koncepciju. Tā ietver trešo

valstu sadarbības koordinātoru izvietojumu dalībvalsts reģionālajos koordinācijas centros un otrādi, ar mērķi veicināt tiešo sadarbību un informācijas apmaiņu. Robežsardzes vienības tiek izvietotas trešo valstu teritoriālajos ūdeņos un uz sauszemes, nodrošinot pastāvīgu kopīgu patrulēšanu jūrā un gaisā. Meklēšanas un glābšanas mehānisms papildina reģionālo robežuzraudzības sistēmu ar kuģiem, kurus koordinē valsts meklēšanas un glābšanas aģentūra. [*Spānija, 2022. gads*]

- **Projekts “Safe Tourist Destination”** tiek īstenots kopš 2006. gada, uzņemot un izvietojot policijas darbiniekus starptautiskā mērogā, lai labāk apkalpotu tūristus un valstspiederīgos ārvalstīs. Pieaugot ārvalstu policijas organizāciju līdzdalībai, 2023. gadā šajā projektā bija iesaistījušās 24 organizācijas 21 valstī. Ārvalstu policijas amatpersonas darbojas saskaņā ar saskaņotām pilnvarām, sniedzot pakalpojumus tūristu izmantotajās valodās, kas mazina šķēršļus policijas palīdzības saņemšanai. Pieaicinātie policijas darbinieki, kas ir labi redzami to valsts formastērpos, palīdz novērst noziegumus un uzlabot drošību. [*Horvātija, 2024. gads*]
- Noslēgtas vienošanās ar kaimiņos esošām trešām valstīm, saskaņā ar kurām pie šīm robežām tiek izvietotas pieaicinātās amatpersonas, lai atbalstītu uzraudzību un citas kontroles darbības, piemēram, robežpārbaudes. Tas uzlabo reaģēšanas spējas un informācijas apmaiņu. Vienā kaimiņteritorijā robežpolicijas darbinieki no trešās partnervalsts katru dienu patrulē sadarbībā ar vietējām robežsardzes amatpersonām, lai novērstu neatbilstīgo migrāciju un identificētu cilvēku kontrabandas veicinātājus. Pamatojoties uz divpusēju nolīgumu ar citu partnervalsti, amatpersona pašlaik strādā konkrētās robežšķērsošanas vietās, lai palīdzētu veikt pārbaudes un atvieglotu saziņu ar pasažieriem. [*Ungārija, 2024. gads*]
- Tiesas un prokuratūras izveido brīdinājumus par meklētajām personām, kā arī Eiropas apcietināšanas orderi (EAO) gan poļu, gan angļu valodā. Pievienojot brīdinājumam angļu valodas versiju, tiek paātrinātas procedūras citās dalībvalstīs attiecībā uz darbībām saistībā ar starptautiskiem atbilstes gadījumiem. [*Polija, 2024. gads*]

Vīzu politika

Ārpakalpojumu sniedzējs

- **Finansiālu sankciju piemērošana ārpakalpojumu sniedzējiem** līguma neievērošanas gadījumā, kā arī pastiprināta viņu darba uzraudzība ir iedarbīgs veids, kā panākt ārpakalpojumu sniedzēju atbilstību līguma noteikumiem un uzlabot viņu darbību. [*Austrija, 2022. gads*]

ĀRĒJO ROBEŽU PĀRVALDĪBA

Situācijas apzināšanās valstīs un Eiropā un agrīnās brīdināšanas sistēma

Sadarbība (situācijas apzināšanās)

- Koordinācija starp divu kaimiņos esošu dalībvalstu nacionālajiem koordinācijas centriem nodrošina vienotu situācijas attēlu, efektīvu informācijas apmaiņu, uzlabotu situācijas apzināšanos pie kopīgajām robežām un palielinātu reaģēšanas spēju, jo arī aktīvu izvietošana abām valstīm ir kopīga. [*Portugāle / Spānija, 2017. gads*]
- Tieša piekļuve valsts datubāzēm (papildus tām, ko izmanto robežkontrolei) dod iespēju nacionālajam koordinācijas centram uzturēt visaptverošu valsts situācijas attēlu un nodrošināt labāku situācijas apzināšanos ieinteresētajām personām valsts un Eiropas līmenī. [*Somija, 2023. gads*]
- Nacionālais koordinācijas centrs ir izveidojis procedūru *EUROSUR* sapludināšanas pakalpojumu aktivizēšanas pieprasījumu izskatīšanai reģionu un vietējā līmenī. Ar šādu procedūru pārbauda katra *EUROSUR* sapludināšanas pakalpojumu pieprasījuma likumību un atbilstību, pirms tie tiek iesniegti *Frontex*, nodrošinot, ka *Frontex* tiek nosūtīti tikai relevanti un izmaksu ziņā lietderīgi *EUROSUR* sapludināšanas pakalpojumu pieprasījumi, kas pēc tam tiek izmantoti operatīvajās darbībās. [*Somija, 2023. gads*]
- ***EMPACT*** ietvaros darbība kā virzītājspēkam saistībā ar ***EMPACT*** operatīvo rīcības plānu, kas vērsts pret noziedzīgiem tīkliem, kuri iesaistīti sintētisko narkotiku un jaunu psihoaktīvu vielu ražošanā, tirdzniecībā un izplatīšanā. Policijas centrālā izmeklēšanas biroja Narkotiku apkarošanas nodaļas vadītājs darbojas kā virzītājspēks, izmanto unikālu operatīvo atbalstu un efektīvi identificē dažādas finanšu iespējas un piekļūst tām. Iekšlietu ministrijas Eiropas Projektu īstenošanas centrs atbalsta šo darbību prioritārā kārtā un palīdz, veicot administratīvus uzdevumus un atbalstot centienus apkarot narkotiku tirdzniecību. [*Polija, 2024. gads*]
- **Robežsardze un muitas dienesti cieši sadarbojas, izmantojot integrētu digitālo robežas procedūru robežšķērsošanas vietās, lai pastiprinātu pārbaudes un nodrošinātu raitāku procesu. Savāktos datus un pirmās līnijas pārbaucēju rezultātus, arī *SIS* informāciju, robežsardze tieši pārsūta muitai, kura turpina pārbaudes, izmantojot automātiski aizpildītu informāciju.** [*Polija, 2024. gads*]

Riska analīze

Sauszemes robežas

- **Robežkontroles iestādes valsts riska analīzes sistēma darbojas efektīvi, un tās darbību atbalsta funkcionāla sadarbība starp aģentūrām. Divas reizes gadā robežkontroles iestāde kopā ar muitu un Valsts policiju izdod kopīgus riska analīzes produktus. Regulāra un sistemātiska informācijas apmaiņa starp attiecīgajām valsts iestādēm, kas iesaistītas Eiropas integrētās robežu pārvaldības īstenošanā, kuras rezultātā tiek izstrādāti kopīgi riska analīzes produkti, nodrošina visaptverošu valsts situācijas apzināšanos un atbalsta adekvātas reaģēšanas spējas. Turklāt starp attiecīgajām robežu pārvaldībā iesaistītajām iestādēm tiek organizētas kopīgas mācības, kopīgas operācijas un pielāgotas darbības. [Lietuva, 2023. gads]**
- **Lietotne, ar ko robežpolicijas valsts riska analīzes sistēmas ietvaros atklāj personas un/vai transportlīdzekļus ar konkrētu riska profilu un kas ir integrēta Valsts robežu pārvaldības informācijas sistēmā. Lietotne visās robežšķērsošanas vietās ir pieejama visiem robežkontrolē iesaistītajiem policijas darbiniekiem, nodrošina riska analīzes profilu efektīvu izmantošanu visos organizācijas līmeņos un uzlabo robežkontroles kvalitāti. Lai identificētu augsta riska personas un transportlīdzekļus, robežpolicija izstrādāja automatisku riska rādītāju lietotni, kas integrēta Robežu pārvaldības informācijas sistēmā. Kad rādītāji ir aktivizēti, tie robežpārbaudes laikā automatiski atklāj potenciālos pārkāpējus. Rādītāji ir automatiski saistīti ar riska profiliem, kas robežsarga ekrānā parāda dzeltenu trauksmi ar saiti uz profilu, sniedzot mērķtiecīgus norādījumus personas statusa noteikšanai. Robežsargi var aktivizēt šos rādītājus konkrētos robežšķērsošanas punktos un konkrētā laikā. [Horvātija, 2024. gads]**

Robežpārbaudes

Gaisa robežas

- **Īpaša sešu robežsargu vienība uzrauga privāto transportu un atpūtas aviāciju, cita starpā vieglos gaisa kuģus un helikopterus, jo tai ir piekļuve reāllaika maršruta izsekošanas un lidojumu datiem no militārā radara. Šī vienība saņem visus lidojumu plānus, kas pēc tam tiek analizēti. Ja izlidošanas vai ielidošanas lidosta nav robežšķērsošanas vieta, šai policijas vienībai tiek sniegts brīdinājums, lai tā iejauktos. Par neatļautu nolaišanos lidlaukos, kas nav paredzēti robežšķērsošanai, varas iestādes uzliek naudassodus. Regulāri tiek veikta riska novērtēšana par novirzītiem lidojumu maršrutiem. [Beļģija, 2020. gads]**
- **Saziņa starp pirmo un otro līniju robežšķērsošanas vietās lidostā, izmantojot valsts lietotni, ir izteikti automatizēta un lietotājdraudzīga. Informācijas atbildes gadījumā pirmās līnijas darbiniekam ir iespēja ierakstīt piezīmes īpašā laukā, un informācija par**

atbilsmi kopā ar piezīmēm ar valsts lietotnes palīdzību tiek nosūtīta no pirmās līnijas uz otro līniju. Attiecībā uz e-vārtiem, ja ir konstatēta informācijas atbilde saistībā ar diskrētas pārbaudes brīdinājumu, e-vārtu operators var arī pievienot piezīmi par atbilsmi, kas pēc tam tiek nekavējoties pārsūtīta uz otro līniju, kura vāc papildu pieejamo informāciju un nosūta informācijas atbildes veidlapu *SIRENE*. Tas ļauj pārbaudi pabeigt, nekontaktējoties ar brīdinājuma subjektu, vienlaikus vācot vajadzīgo informāciju. [*Lietuva, 2023. gads*]

- Par pasažieru datu vākšanu un apstrādi par visiem lidojumiem, kas pašlaik tiek veikti valstī, atbild Pasažieru informācijas nodaļa. Tās uzdevums ir informēt (septiņas dienas nedēļā visu diennakti) kompetentās tiesībsardzības iestādes par nepieciešamību turpināt ieceļojošo un izceļojošo pasažieru pārbaudi pēc viņu datu automatizētas salīdzināšanas ar attiecīgajām datubāzēm (piemēram, Šengenas Informācijas sistēma, I24/7) vai ar abstraktiem profiliem, kas modelēti sadarbībā ar šādām iestādēm un/vai pēc to pieprasījuma. Tā kā nodaļa saņem vaicājumus no visām tiesībsardzības iestādēm, tai ir unikāla iespēja ziņot par izmeklēšanām un interešu objektiem, kas pārklājas, un informēt attiecīgās aģentūras. Nodaļas uzdevumu veiksmīgas izpildes un informācijas apmaiņas pamatā ir labi izstrādāta lietu pārvaldības sistēma saziņai ar citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm un pasažieru informācijas nodaļām, un tā izveidota, ievērojot starptautisko paraugpraksi. Operācijās pienācīgi ņem vērā datu aizsardzību un procedūras prasības, kas noteiktas attiecīgajos ES un valstu tiesību aktos. Nodaļa proaktīvi rīko informētības uzlabošanas kampaņas par tās piedāvātajām spējām. Nodaļas rīcībā ir augstas kvalitātes tehniskie un cilvēkresursi. [*Latvija, 2023. gads*]

Sauszemes robežas

- **Automātiska priekšpārbaude Šengenas Informācijas sistēmā transportlīdzekļiem, kas tuvojas sauszemes robežkontroles vietām, izmantojot automātisku numura zīmes atpazīšanu, arī objektu paplašinājumus.** [*Horvātija, 2024. gads*]

Robežuzraudzība

- Robežsardze uzraudzības un iejaukšanās uzdevumu veikšanai izmanto bezpilota gaisa kuģus (*UAV*). Sistēmai ir pieslēgtas visas reģionālās vienības, kas ir atbildīgas par ārējām sauszemes robežām. To veido trīs platformas (bezpilota minimotora planieri), zemes stacijas (ar tālvadības pulti, ekrāniem un antenu) un cits atbalsta aprīkojums. Platformas ir aprīkotas ar dienasgaismas un nakts redzamības kamerām, un vienu platformu var izmantot jebkurā diennakts laikā. Augstas kvalitātes attēli no kamerām tiek piegādāti reāllaikā vai nu zemes stacijai, vai citiem pieslēgtiem adresātiem. Šī bezpilota gaisa kuģu sistēma var uzlabot robežuzraudzības spējas, uzlabot situācijas apzināšanos un atvieglot reaģēšanas spējas. Tiklīdz tiek atklāts kāds lidojošs objekts, reģionālais koordinācijas centrs tiek ātri informēts par konkrētiem intervences pasākumiem. [*Polija, 2019. gads*]

- Gar lielāko daļu ārējās sauszemes robežas ir uzstādīta elektroniska šķēršļu sistēma, ko veido liels skaits dienas, nakts un termokameru un kustības un seismisko sensoru. Reģionālie centri uzrauga sistēmu, automātiski pārraidot trauksmes signālus vietējiem koordinācijas centriem patruļu nosūtīšanai. Tas rezultatīvi atklāj neatļautus robežšķērsošanas gadījumus, ļauj reāllaikā veikt uzraudzību un uzlabo patruļu reakcijas laiku. [Polija, 2024. gads]
- Valsts robežsardze izmanto IT sistēmu operatīvo darbību plānošanai, koordinēšanai un ziņošanai, kas ir kā platforma “viss vienā”, lai kopumā palielinātu efektīvu ārējo robežu kontroli. Sistēmai ir vairāki moduļi, kas ļauj lietotājam saglabāt un kopīgot informāciju par pasākumiem, attēlot pasākumus kartē, plānot patruļas un darba grafikus, reāllaikā parādīt operatīvo vienību atrašanās vietu un nosūtīt ziņojumus. [Polija, 2024. gads]

Valsts robežuzraudzības datubāze

- Valsts robežuzraudzības koncepcijas pamatā ir visaptveroša un efektīva valsts datubāze, kurā apvienotas visas attiecīgās funkcijas operatīvo un taktisko uzdevumu atbalstam. Šajā sistēmā ir ņemti vērā visi robežuzraudzības operatīvā cikla elementi: atbalsts informācijas vākšanai, ziņošana par taktisko un operatīvo darbību rezultātiem, maiņu plānošana, patruļu vadība un koordinācija, efektīvu vietējo reaģēšanas pasākumu izstrāde un saskaņota situācijas apzināšanās nodrošināšana. Programmatūra nodrošina vienotu pakalpojumu platformu visām tiesībsardzības iestādēm, tādējādi nodrošinot resursu lietderīgu izmantošanu ārkārtas situācijās un ieguvumus, ko sniedz situācijas attēla apkopošana noteiktās atbildības jomās. Programmatūra ir saistīta ar uz vietas izvietotās patruļas mobilās IT vides funkcijām. Pamatojoties uz tās visaptverošo un saskaņoto struktūru, sistēmu var izmantot vietējā, reģionālā un valsts līmenī. [Igaunija, 2023. gads]

ATGRIEŠANA

Valsts atgriešanas sistēmas produktīva darbība

Atgriešanas procedūras

- Prakse pieņemt lēmumus par atgriešanu, izraidīšanu un ieceļošanas aizliegumu vienā posmā samazina administratīvo slogu, vienlaikus pilnībā ievērojot atgriežamo personu procesuālās tiesības. [*Austrija, 2015. gads*]
- Kārtība, kādā paziņo par “nodomu izdot ieceļošanas aizliegumu”, ja izceļošanas pārbaudē tiek atklāta nelikumīga uzturēšanās, dodot trešās valsts valstspiederīgajam iespēju izteikt iebildumus, ļauj iestādēm izdot ieceļošanas aizliegumu, nepārtraucot trešās valsts valstspiederīgā izceļošanu un vienlaikus ievērojot trešās valsts valstspiederīgā tiesības. [*Nīderlande, 2021. gads*]
- **Valstu iestādes izstrādāja paziņojumu par reintegrācijai pieejamo palīdzību, kas pēc apspriešanās jāparaksta trešo valstu valstspiederīgajiem. Tas tiek glabāts kopā ar viņu lietas materiāliem, atvieglojot saziņu ar atgriešanas konsultantiem aizturēšanas centros.** [*Horvātija, 2024. gads*]
- **Citu dalībvalstu izdoto atgriešanas lēmumu savstarpējā atzīšana. Ja trešās valsts valstspiederīgais, kuram nav tiesību uzturēties, tiek atrasts un viņam ir citas ES valsts izdots atgriešanas lēmums, valsts iestādes to nekavējoties atzīst un izpilda šo lēmumu. Tās neizdod jaunu atgriešanas lēmumu un nesazinās ar izdevējvalsti, bet tā vietā pēc atjaunināta novērtējuma, ja tāds ir pamatots, veic personas izraidīšanu uz atgriešanas valsti.** [*Čehija, 2024. gads*]

Piespiedu atgriešanās procedūra

- Ir ieviestas procedūras, kas ļauj iestādēm ātri pieņemt lēmumu par turpmāka patvēruma pieteikumu, kas iesniegts izraidīšanas procesa laikā, lai nepieļautu trešās valsts valstspiederīgā izraidīšanas atlikšanu vai aizkavēšanu, vienlaikus nodrošinot rezultatīvu *neizraidīšanas* principa īstenošanu. [*Nīderlande, 2015. gads*]

Brīvprātīga atgriešanās

- Visā atgriešanas procesā brīvprātīga atgriešanās ir valsts iestāžu prioritāte. Tiek izmantota proaktīva pieeja, lai visos procedūras posmos motivētu trešo valstu valstspiederīgos brīvprātīgi izceļot, jo īpaši aizturēšanas centros. Tiek uzskatīts, ka aizturēšanas centri veicina brīvprātīgu atgriešanos, lietu pārvaldniekiem un iestādēm aktīvi motivējot trešo valstu valstspiederīgos brīvprātīgi atstāt valsti un vienlaikus nodrošinot atbilstīgu izmitināšanu un atbalstu. [*Nīderlande, 2021. gads*]
- Agrīna saziņa ar atgriežamajām personām, veicinot brīvprātīgu atgriešanos/izceļošanu, un iespēja atgriežamajai personai iesaistīties brīvprātīgas atgriešanās shēmā jebkurā atgriešanas procesa posmā veicina un paplašina brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas izmantošanu kā vienotas ES atgriešanas sistēmas neatņemamu sastāvdaļu

saskaņā ar ES brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas stratēģiju. [Luksemburga, 2016. gads; Dānija, 2022. gads]

IT sistēma

- Valsts IT atgriešanas lietu pārvaldības sistēma, kas tika izstrādāta saskaņā ar *Frontex* modeli (*RECAMAS*), nodrošina ar atgriešanu saistītās iestādes ar efektīvu un integrētu rīku, kas veicina atgriešanas lietu efektīvu pārvaldību. [Itālija, 2021. gads; Igaunija, 2023. gads]
- Valsts migrācijas lietu pārvaldības sistēmas pieslēgšana *Frontex* Atgriešanas lietotnes (*FAR*) čarterreisu modulim ļauj valsts iestādēm tieši sasniegt visas ar *Frontex* atbalstu organizētās čarteroperācijas, kā arī palīdz tām efektīvāk organizēt atgriešanas operācijas un tajās piedalīties. [Austrija, 2020. gads]

Aizturēšana izraidīšanas nolūkā

Aizturēšanas centri

- Bērnu istaba ārvalstnieku reģistrācijas iestādēs nodrošina bērniem piemērotu un rosinošu vidi. Ilgais darba laiks un pieejamība bez ierobežojumiem, sociālā darbinieka klātbūtne un lielais spēļu un aktivitāšu skaits padara to pievilcīgu lietošanai bērniem. [Lietuva, 2018. gads]
- Ģimenes centri un mērķtiecīgas psihiatriskās iestādes var nodrošināt neaizsargāto aizturēto personu īpašās vajadzības. Ģimenes centra iekārtojums, aktivitātes un personāla atdeve nodrošina ģimenes dzīvi, kas ir pēc iespējas tuvāka normālai dzīvei, un nodrošina piemērotu un rosinošu vidi ģimenēm un nepavadītiem nepilngadīgajiem. Psihiatriskā iestāde nodrošina ciešu sadarbību starp attiecīgajiem partneriem, lai atgriešanas procesā risinātu vajadzības, kādas ir neaizsargātām personām ar psiholoģiskām problēmām, vienlaikus paaugstinot atgriešanas procedūru efektivitāti. [Nīderlande, 2021. gads]
- Izstrādātie protokoli un apmācītais personāls, kā arī telpu dizains un režīms, palīdz mazināt nepilngadīgo spriedzi un traumas atgriešanas procesā un atbilst principam par bērna labāko interešu ievērošanu. [Norvēģija, 2022. gads]
- Ārvalstniekiem paredzētajās iestādēs ir garīgās veselības aprūpes kabineti, kas trešo valstu valstspiederīgajiem piedāvā palīdzību garīgās veselības problēmu risināšanā, piemēram, saistībā ar posttraumatiskā stresa sindromu un pašnāvību profilaksi, kā arī atbalsta viņu adaptāciju. Psihologi veic visu jaunuzņemto personu sākotnējo novērtēšanu un informē viņus par iespējam meklēt psiholoģisko atbalstu iestādē. Tas ļauj laikus identificēt psiholoģiskas problēmas un nodrošināt rezultatīvu pieeju un rīcību šādos gadījumos. Garīgās veselības aprūpes kabinetos var griezties darba laikā no pirmdienas līdz piektdienai pēc iepriekšēja pieraksta pa tālruni vai aizpildot pieteikuma

veidlapu. Tas palīdz radīt atvērtu un drošu vidi, jo īpaši attiecībā uz cilvēku tirdzniecības upuriem un citām neaizsargātām personām. [*Lietuva, 2023. gads*]

- Uzņemšanas centrā aizturēšanas apstākļi ietver plašas āra atpūtas zonas ar īpašu āra spēļu telpu maziem bērniem un zāles seguma atpūtas zonu pieaugušajiem, radot patīkamu atmosfēru, kur ir pieejama arī telpa privātumam. Tas mazina konfliktu risku un pārpildītību. [*Horvātija, 2024. gads*]
- Aizturēšanas centrā strādā izglītības vienība, kurā ir 11 amatpersonas un kura organizē plašu izglītības, sociālo, kultūras (pievēršot uzmanību kultūras jautājumiem) un sporta, kā arī pasākumu klāstu. Darbinieki ir pieejami aizturētajiem no pirmdienas līdz sestdienai 12 stundas dienā, un amatpersonas ģērbjas civilajā apģērbā. Dažiem no viņiem ir profesionālā pieredze izglītības un psiholoģijas jomā, un viņiem centrā ir aktīva loma konfliktu novēršanā. [*Polija, 2024. gads*]
- Aizturēšanas centri sniedz aizturētajiem plašu medicīnisko aprūpi, kas pielāgota viņu vajadzībām. Ja aprūpi nevar nodrošināt uz vietas, aizturētos ātri aizved uz citām specializētām klīnikām. Robežsardze sedz šīs ārstēšanas izmaksas. Smagas slimības gadījumā aizturētos atbrīvo un nosūta uz specializētām aprūpes organizācijām. [*Polija, 2024. gads*]
- Aizturēšanas centrs nodrošina īpašu bērnudārza telpu, kas pieejama 24 stundas diennaktī visu gadu un kur mātes var rūpēties par saviem jaundzimušiem bērniem privātā un atsevišķā telpā. Telpa ir aprīkota ar pirmās nepieciešamības mēbelēm un priekšmetiem zīdaiņu aprūpes atbalstam. Ir arī plaša un labi aprīkota bērnu aprūpes sekcija, kas piedāvā plašu vecumam piemērotu aktivitāšu klāstu, rotaļlietas un spēles. Bērni, kuru vecāki ir aizturēti centrā, var apmeklēt rotaļu telpu ar vecāku piekrišanu. Ļoti mazu bērnu apmeklējumus var uzraudzīt arī viens no viņu vecākiem, nodrošinot drošu un atbalstošu vidi visiem. [*Čehija, 2024. gads*]
- Aizturēšanas centrs ir ieviesis dažādus vizuālos palīg līdzekļus, arī informatīvas tabulas, zīmes, iekšējās kārtības noteikumus un plakātus, kas izstrādāti tā, lai tie būtu bērniem ērti un pieejami. Šajos materiālos ir piktogrammas, un to augstums un izskats ir viegli saprotams nepilngadīgām personām. Turklāt *Frontex* “rīkkopa bērniem” ir padarīta plaši pieejama, un tai var piekļūt vairākās valodās. [*Čehija, 2024. gads*]

IEKŠĒJĀS ROBEŽAS

Pārrobežu sadarbība iekšējo robežu zonās

Operatīvā sadarbība ar kaimiņos esošajām dalībvalstīm

- Ar kaimiņvalstīm kopīgas trīspusējas patruļas vilcienos. [*Austrija, 2015. gads*]
- Dalībvalstis sagatavo kopīgu noziedzības analīzes pusgada ziņojumu un reizi divās nedēļās – operatīvās noziedzības analīzes ziņojumu. Turklāt tiek sagatavota ikdienas instruktāža ar informāciju par noziegumiem, kas izdarīti kādā vienā dalībvalstī, un tā tiek kopīgota ar partneru dalībvalstīm. [*Lihtenšteina, 2015. gads*]
- Pierobežas reģiona policijas rajonā darbojas kopīga analīzes grupa. Tajā piedalās vairākas aģentūras – arī policija, muita un robežapsardzes un kriminālizmeklēšanas iestādes. Analīze tiek izmantota, lai pieņemtu lēmumus par robežkontroli, kā arī policijas un muitas jautājumiem. Jāatzīmē, ka šie analītiskie ziņojumi tiek izmantoti, lai informētu amatpersonas pirms kopīgās patrulēšanas, cita starpā lai noteiktu dienu, laiku un vietu, kur šāda patrulēšana notiks. Par ostām, kurās ir atļauts iebraukt no valstīm ārpus Šengenas zonas, tiek gatavoti ikmēneša riska analīzes ziņojumi. Tos izmanto, lai informētu par robežkontroles operatīvajiem un administratīvajiem aspektiem. [*Dānija, 2017. gads*]
- Lai nodrošinātu rezultatīvu pārrobežu sadarbību un resursu savstarpēju izmantošanu, kaimiņos esošās dalībvalstis ir parakstījušas vienošanos par cilvēku izlūkošanas slēptu avotu kopīgu izmantošanu, lai veiktu slepenas izlūkošanas operācijas, izmantojot kopīgu policijas darbinieku rezervi. [*Lietuva, 2018. gads*]
- Valsts datu sistēma nodrošina ekrāna mirgošanu, darbībai sākoties, un tādējādi tā nekavējoties brīdina operatorus par nepieciešamo turpmāko darbību. Tā nodrošina arī datu ievadi tiešsaistē. Sistēmā ir redzama arī patrulējošo automobiļu ģeogrāfiskā atrašanās vieta. Tieša piekļuve tai ir gan policijas sadarbības un muitas centriem, gan SPOC. [*Čehija, 2019. gads*]
- Kopīgās divu valstu brigādes nelegālās imigrācijas un kontrabandistu apkarošanai ir integrēti un pastāvīgi starptautiskās sadarbības mehānismi, kas ļauj divām kaimiņvalstīm organizēt kontroli, pamatojoties uz migrācijas risku kopīgu analīzi. Šajās “brigādēs” (jeb “kopīgajās vienībās”), kas izveidotas pie Francijas un Vācijas un Francijas un Itālijas robežām, darbojas vienāds skaits darbinieku no abām valstīm, kuri atlasīti pēc viņu tehniskajām un valodas prasmēm, un šo brigāžu darbību reglamentē Prīmes līgumi vai divpusēji nolīgumi. Papildus kopīgu patruļu organizēšanai šīs kopīgās brigādes (jeb kopīgās vienības) nodrošina arī kopīgu apmācību. Šāda kopīgo brigāžu sistēma atvieglo informācijas apmaiņu starp divām kaimiņvalstīm un kontroles operāciju koordināciju, tādēļ tā ir jāveicina un jāattiecina arī uz citām robežām, jo īpaši uz Francijas un Spānijas robežu. [*Francija, 2021. gads*]

- Reģionālā līmenī pārrobežu sadarbības pamatā ir administratīvie protokoli ar kaimiņu dalībvalstu kompetentajām iestādēm, un tos īsteno, izmantojot ikgadējus rīcības plānus. Šī praktiskā sadarbība ietver kopīgu riska analīzi, kopīgas operācijas un patruļas, konkrētu pasākumu pārvaldību un kopīgas mācības. Regulāri tiek veikta kopīga patrolēšana. Šī sadarbības koncepcija rada labu pamatu kopīgai operatīvai reakcijai reģionālā līmenī, ierobežotu resursu kopīgai izmantošanai un visaptverošākam noziedzības situācijas attēlam. [*Igaunija, 2023. gads; Latvija, 2023. gads*]
- Tiek veikti aktīvi pasākumi, lai ierobežotu iekšējās robežkontroles pagaidu atjaunošanu, rīkojot regulāras un mērķtiecīgas sanāksmes ar kaimiņvalstīm un īstenojot taktisku un operatīvu sadarbību pierobežas reģionos. Regulāri tiek organizētas kopīgas pārrobežu apmācības un pārrobežu tūlītējas pakalpojumu mācības, un pamatinformācija par šo iespēju tiek izplatīta bukletos visiem valstu policistiem. Izmantojot plašu tīklu un īpaši nozīmētas augstākās amatpersonas katrā pierobežas reģionā, policijas iestādes pastāvīgi sazinās ar saviem (iekšējiem) pārrobežu partneriem. Notiek pastāvīga kopīga uzraudzība, analīze un reaģēšana uz jauniem apdraudējumiem. Šīs darbības mērogu var palielināt līdz kopīgām patruļām, darbībām, mācībām, plānošanai u. c., kad rodas vai palielinās drošības apdraudējums. Ja tiek atjaunota iekšējā robežkontrole, abas valstis analizē īstenošanu, lai novērstu turpmāku tās atjaunošanu. [*Slovākija, 2024. gads*]
- Politiskā un stratēģiskā līmenī tas tiek darīts regulārās, kā arī mērķtiecīgās sanāksmēs un apspriedēs ar kaimiņvalstīm, taču galvenā uzmanība tiek pievērsta taktiskai un operatīvai sadarbībai pierobežas reģionos. Kopā ar kaimiņu dalībvalstīm regulāri tiek organizētas kopīgas mācības par pārrobežu tūlītēju pakalpojumu, un pamatinformācija par šo iespēju ir pieejama visiem Slovākijas policistiem, izmantojot bukletus. Izmantojot savu plašo PCC tīklu un norīkojot konkrētas augstākā līmeņa amatpersonas katrā pierobežas reģionā, kuras ir atbildīgas par tiesībaizsardzības sadarbības koordināciju ar kaimiņvalsti (“robežpilnvarotās personas”), Slovākijas policijas spēki pastāvīgi sazinās ar saviem kolēģiem iekšējās robežas otrā pusē. Tas nodrošina pastāvīgu, kopīgu drošības situācijas uzraudzību un analīzi pierobežas reģionos, ļaujot ātri atklāt jaunus apdraudējumus un uz tiem kopīgi reaģēt. Kad rodas vai palielinās noteikti drošības apdraudējumi, pārrobežu sadarbība kļūst intensīvāka, un to īsteno kopīgu patruļu, darbību, mācību, plānošanas utt. formā. Ja, neraugoties uz šiem preventīvajiem pasākumiem, dažos gadījumos tomēr tiek uzskatīts, ka ir nepieciešams atjaunot iekšējo robežkontroli, abas valstis pēc tam kopīgi analizē šīs kontroles īstenošanu, lai noteiktu iespējamus pasākumus, kā turpmāk izvairīties no šādas kontroles. To uzskata par paraugpraksi. [*Slovākija, 2024. gads*]
- Kaimiņos esošo Šengenas valstu pastiprināta policijas sadarbība, pateicoties jaunai kopīgas patruļas koncepcijai, kas izstrādāta, pamatojoties uz 2023. gada nolīgumu starp attiecīgajiem valsts policijas štābiem. Policijas pārrobežu sadarbības centrā tika izveidots operatīvais centrs ar vadības, kontroles un saziņas spējām. Šos centienus virza reģionāls, uz risku balstīts darbības plāns. Iesaistītajām patruļām

seko, izmantojot *GPS* ierīces, un tās saņem informāciju par citu patruļu atrašanās vietu, izmantojot mobilās ierīces. Kopīgas operācijas, tajā skaitā 12–16 jauktas patruļas mēnesī, tiek īstenotas pie kopīgās robežas. Patruļu tipi un aprīkojums, piemēram, bezpilota lidaparāti un nakts redzes ierīces, tiek izvēlētas saskaņā ar plānu. Kopš 2022. gada jūnija šīm operācijām ir pievienojušās vēl citas kaimiņvalstu Šengenas iestādes. [*Ungārija, 2024. gads*]

IEKŠĒJĀ DROŠĪBA

Valstu stratēģijas tiesībsardzības jomā

- Reizi četros gados tieslietu un drošības ministrs apstiprina Nacionālās drošības programmu, kurā izklāsta valsts politikas mērķus policijas pienākumu jomā. Reģionālā līmenī vietējās pašvaldības izsaka nacionālās prioritātes kā reģionālās politikas mērķus attiecībā uz policiju, iekļaujot tos Reģionālās drošības programmā. Tiesībsardzības iestādes apmainās ar izlūkdatiem un informāciju, vācot atbilstīgu informāciju un izlūkdatus, lai sniegtu ieguldījumu Nacionālās drošības programmā, reģionālās drošības programmās un Eiropola sagatavotajā smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējumā (*SOCTA*). Izpētes departamenta vadības komitejām ir uzdots koordinēt un uzraudzīt visu procedūru. Ikdienas operatīvā instruktāža nodrošina dažādo policijas vienību informētību par īpašiem aspektiem, kam jāpievērš uzmanība to darbības jomā. Tos izmanto, piemēram, kā sākumpunktu politikas izstrādē cīņai pret organizēto noziedzību un draudu līmeņa aplēsēs, kas norāda uz teroristu uzbrukuma iespējamību. Turklāt arī visu reģionālo izlūkošanas dienestu izpētes un analīzes nodaļas veic pašas savus draudu un drošības novērtējumus. [*Nīderlande, 2021. gads*]
- Ģenerālprokuratūra darbam vienotajā kontaktpunktā ir norīkojusi sadarbības prokuroru, ar kuru tā apspriežas par brīdinājumu un starptautisko apcietināšanas orderu izziņošanu, sarežģītām starptautiskām kriminālizmeklēšanām un citām lietām, kurās nepieciešams prokurora atbalsts. [*Portugāle, 2022. gads*]
- Ļoti cieša sadarbība starp ārvalstu sadarbības koordinatoriem un centrālo starptautiskās tiesiskās sadarbības iestādi, kas var konsultēt un palīdzēt rakstiski sagatavot dalībvalstij adresētus Eiropas izmeklēšanas rīkojumus vai savstarpējas tiesiskās palīdzības lūgumus. [*Portugāle, 2022. gads*]
- Policija savās kriminālnoziedzības analīzes vienībās izmanto analīzes rīku, kas ļauj izveidot noziedzības parādību “profilus”, pamatojoties uz operatīvajiem datiem, kuri lietotājam parāda minētās parādības, tās tendenču, darbības veidu un attīstības interaktīvu vizualizāciju. Kopš šīs lietotnes ieviešanas sākuma 2019. gadā policija ir ievērojami palielinājusi analizēto noziedzības parādību un lietotāju skaitu. [*Lietuva, 2023. gads*]

Vienota kontaktpunkta (*SPOC*) organizācija starptautiskai tiesībsardzības informācijas apmaiņai

Organizācija un informācijas apmaiņa

- Policijas starptautiskās sadarbības labākai koordinēšanai policija izveidoja kontaktpersonu tīklu starptautiskai policijas sadarbībai. Šīs kontaktpersonas ir izvietotas visās reģionālajās policijas pārvaldēs un galvaspilsētas policijas galvenajā pārvaldē.

Kontaktpersonas palīdz uzlabot informācijas apmaiņas pieprasījumu kvalitāti un atvieglo to koordināciju. [*Polija, 2019. gads*]

- Ir labi izveidota ikdienas ziņojumu plūsma par noziedzīgiem nodarījumiem virzienā no vietējā uz reģionālo un valsts līmeni. Praksē e-ziņojums par pēdējās diennakts notikumiem ir regulāri pieejams vietējā iecirkņa vadībai, reģionālajam līmenim un Valsts kriminālpolicijas galvenajai pārvaldei. Tas ļauj pieņemt pamatotus lēmumus visos līmeņos. [*Vācija, 2020. gads*]
- Pretterorisma operāciju koordinācijas sistēmā tiek apkopoti visi izlūkdati no dažādām policijas organizācijām un iestādēm, kas ir atbildīgas par terorisma, vardarbīga radikālisma, organizētās un smagās noziedzības novēršanu un apkarošanu. Šī sistēma piedāvā atbilstošu alternatīvu, apvienojot informācijas pārvaldību ar darbības koordināciju situācijās, kad attiecīgajām valsts iestādēm nav savstarpējas piekļuves valsts iestāžu datubāzēm. [*Spānija, 2022. gads*]
- Starptautisko lietas darbinieku izvietošana reģionālā līmenī dažādos policijas departamentos. Šie darbinieki ir daļa no vienotā kontaktpunkta, un viņi apguvuši četras nedēļas ilgu apmācības kursu par lielapjoma IT sistēmām, papildinformācijas apmaiņu, izmantojot *SIRENE* kanālu, un biometrisku datu pārvaldību, kā arī apmeklējuši Eiropolu un Eurojust, lai iepazītos ar to praktisko darbu. Viņiem ir pilnīga piekļuve vienotā kontaktpunkta lietu pārvaldības sistēmām, Interpola I-24/7 drošajai globālajai policijas sakaru sistēmai un tiesības izveidot Šengenas Informācijas sistēmas brīdinājumus un Interpola paziņojumus. Viņiem ir arī piešķirta piekļuve attiecīgajām sistēmām un atļaujas, kas ir līdzvērtīgas lietas darbiniekam, kurš piesaistīts valsts *SIRENE* birojam un Starptautiskajam sakaru centram. Pateicoties šādam risinājumam, katrā vietējā nodaļā ir pieejamas zināšanas par Šengenas Informācijas sistēmu. Turklāt starptautiskie lietas darbinieki pārbauda pieprasītās informācijas kvalitāti un juridisko atbilstību un Eiropola sadarbības koordinatoriem nosūtāmo *SIENA* ziņojumu melnrakstus, kā arī nodrošina apmācību par policijas starptautisko sadarbību vietējā policijas departamentā. [*Somija, 2023. gads*]
- **Valsts policija izmanto integrētu lietu pārvaldības sistēmu, lai atvieglotu saziņu reāllaikā, resursu koordināciju un uzdevumu piešķiršanu komandcentros. Tā lietotājdraudzīgā struktūra ļauj ātri reaģēt un efektīvi veikt koordinēšanu dinamiskās situācijās, kopīgojot komandas un informāciju tieši ar patruļām un specializētām vienībām. Tas uzlabo operatīvo gatavību un sabiedrības drošību. Sistēma ietver arī galvenos partnerus, kas nav policija, piemēram, muitu, ugunsdzēsības vienības un neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestus, lai nodrošinātu reāllaika informācijas apmaiņu un saskaņotu resursu sadali.** [*Čehija, 2024. gads*]

Organizācija

- Pastāvīgais Policijas, muitas un robežsardzes kriminālizlūkošanas un analīzes centrs (*PCB*) nodrošina rezultatīvu sadarbību un koordināciju starp tiesībsardzības

iestādēm, un cita starpā tas izstrādā kopīgus analītiskos un draudu novērtēšanas materiālus. [Somija, 2018. gads]

- Centrālo biroju izveide, apvienojot dažādu administrāciju resursus un koncentrējoties uz viena veida noziegumiem, nodrošina ļoti augstu darbības rezultativitāti. [Francija, 2021. gads]
- Efektīva struktūra, kas sagatavo ne tikai valsts draudu novērtējumus, bet arī īpašus draudu un riska novērtējumus. Tā apvieno centralizēti organizētu kvalitātes kontroli ar prasību analīzi reģionālā līmenī. Daudznozaru stratēģiskās analīzes nodaļa ir atbildīga par stratēģisko noziedzības analīzi. Šo nodaļu veido komanda, kas strādā valsts līmenī, un vietējās komandas vairākos reģionos. Kvalitātes kontrole tiek uzturēta centrālajā līmenī, un tas nodrošina arī dažādu analītisko materiālu saskaņotību. Nodaļa sagatavo ikgadējo valsts draudu novērtējumu, kurā galvenā uzmanība pievērsta organizētās noziedzības grupām. [Francija, 2021. gads]
- Saprašanās memorands starp policiju un muitu nodrošina plašu sadarbību starp abām iestādēm un paredz attiecīgās informācijas un stratēģisko, taktisko un operatīvo izlūkdatu apmaiņu un koplietošanu, jo īpaši atvieglojot savstarpēju piekļuvi datubāzēm, pienācīgi ņemot vērā individuālās tiesības un datu aizsardzības noteikumus, paraugprakses izstrādi un veicināšanu, operatīvās procedūras attiecībā uz kopīgām darbībām, kopīgas mobilās patrulēšanas vienības, kopīgas izmeklēšanas grupas, kopīgas izlūkošanas vienības, dienestu aprīkojuma koplietošanu un sadarbību tehnoloģiju izstrādē, iegādē, ieviešanā un izmantošanā. [Kipra, 2021. gads]
- Vienotajā kontaktpunktā (*SPOC*) darbojas riska analīzes grupa, kas atbild par *SPOC* saņemto valsts un starptautisko pieprasījumu dziļāku analīzi, papildu informācijas vākšanu pieejamajās datubāzēs un analīzes ziņojumu sniegšanu par atklātajām noziedzības tendencēm un darbības veidiem. Pēc tam ziņojumus nosūta prokuroriem un/vai attiecīgajām policijas aģentūrām, lai atbalstītu attiecīgo izmeklēšanu. [Portugāle, 2022. gads]
- Starptautiskās sadarbības nodaļa veic gan operatīvās informācijas apmaiņu, gan stratēģisku lēmumu pieņemšanu starptautiskā līmenī. Šajā nodaļā darbojas valsts vienotais kontaktpunkts tiesībsardzības iestāžu starptautiskai informācijas apmaiņai. Tajā ir pārstāvēti gan valsts policijas spēki, gan reģionālie policijas spēki un muitas iestādes. Abām attiecīgajām iestādēm ir policijas starptautiskās sadarbības ekspertu tīkls, kas reģionālā līmenī palīdz kriminālizlūkošanas vienībām un konsultē tās par policijas starptautiskās sadarbības instrumentu izmantošanu. Galvenās tiesībsardzības iestādes regulāri apmāca ekspertus par policijas starptautisko sadarbību. Šie eksperti ir daļa no vienības reģionālā līmenī un veic minēto funkciju papildus savam ikdienas darbam. Zināšanas tiek nodotas tīklam ikgadējā sanāksmē, kurā, piemēram, valstu sadarbības koordinatori Eiropolā tiek uzaicināti kā referenti. Šo sanāksmju starplaikā zināšanas par jaunajām procedūrām tiek izplatītas tīklā vai nu ar biļeteniem, vai *ad hoc* sanāksmēs. Turklāt iestādes tīkla eksperti pirms pievienošanās šim tīklam vienu nedēļu tiek apmācīti spēju jomā. Šie ekspertu tīkli ir “zema sliekšņa”

veids, kā reģionālā līmenī izplatīt zināšanas par policijas starptautisko sadarbību. [Spānija, 2022. gads]

- **Valsts Pasažieru informācijas nodaļa (PIU) ir integrēta valsts vienotajā kontaktpunktā (SPOC), un ar to pārvalda visas ar PNR saistītās lietas dažādu iestāžu vajadzībām (policijai, muitai, izlūkdienestiem, militārajai policijai, prokuratūrai, tiesām u. c.). Šī integrācija padara sistēmu visaptverošāku un palielina SPOC kā vispārēja informācijas centra lomu visā starptautiskajā drošības informācijas apmaiņā. Vienas lietu pārvaldības sistēmas kopīgošana ar citām SPOC vienībām ļauj viegli integrēt un savstarpēji pārbaudīt informāciju, kā rezultātā tiek veikta visaptverošāka analīze.** [Slovākija, 2024. gads]

Eiropola rīku izmantošana pārrobežu sadarbībai un informācijas apmaiņai

- **Dati no valsts policijas izmeklēšanas sistēmas tiek automātiski augšupielādēti Eiropola Informācijas sistēmā. Notiekošo izmeklēšanu datubāze ir savienota ar automatizētu datu ielādētāju Eiropola Informācijas sistēmā. Katru dienu tiek ievietota jaunā informācija, papildināta esošā informācija un izņemta vecā informācija. Šis process ir pilnībā automatizēts. Eiropola valsts vienība apstrādā informācijas atbildes starp valsts izmeklēšanām un ārvalstu izmeklēšanām, kas jau ir pieejamas Eiropola Informācijas sistēmā.** [Nīderlande, 2021. gads]
- **QUEST (Vaicājumu veikšana Eiropola sistēmās) integrēšana valsts vaicājumu sistēmā, lai veiktu meklēšanu Eiropola informācijas sistēmā. Turklāt meklēšanas tvērums tika paplašināts, attiecinot to uz visiem objektiem, kas ir pieejami sistēmā, un arī muitai būs pieejama tāda pati meklēšanas funkcija. Tas ir palielinājis meklējumu skaitu, padarot dalībvalsti par trešo visaktīvāko valsti 2024. gadā, kas izmanto meklēšanas funkciju.** [Ungārija, 2024. gads]